

Lesson 13 – Introduction to Pesuke Dezimra

Goal:

Students should be able to trace the development of Pesuke Dezimra citing relevant sources from the Gemara. Students will also experience comparing the printed Gemara with a manuscript version.

Activity:

1. Explain how the Rabbis instituted the structure of many prayers to be a section of Tanakh preceded and followed by a Blessing. Examples of this are reading the Torah, Haftarat, Megilat Esther, Keri'at Shema, Hallel, and Pesuke Dezimra. *What is the source for saying Mizmorim 145-150 every day?* See Source Sheet, 1.

Sources for Pesuke Dezimra

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח עמוד ב
 אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. איני? והאמר מר: הקורא הלל בכל יום - הרי זה מחרף ומגדף! - כי קאמרינן - בפסוקי דזמרה.

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ד עמוד ב

Printed Vilna Edition
 אמר רבי אלעזר אמר רבי אביןא: כל האומר (תהלים קמ"ה) תהלה לדוד בכל יום (שלוש פעמים) - מובטח לו שהוא בן העולם הבא. מאי טעמא? אילימא משום דאתיא באל"ף בי"ת - נימא (תהלים קי"ט) אשרי תמימי דרך דאתיא בתמיניא אפיין! אלא משום דאית ביה (תהלים קמ"ה) פותח את ידך - נימא הלל הגדול דכתיב ביה: (תהלים קל"ו) נתן לחם לכל בשר! - אלא: משום דאית ביה תרתי.

Manuscript Paris (written in 15th cent.)

It seems that at the time of R. Yose it was not yet a universal custom to say these Mizmorim each day but only the habit of an elite few. Over time, most people strove to accomplish this goal and it became the widespread practice.

2. There is another source for saying specifically Mizmor 145 each day. See Source Sheet, text 2. Notice that the words שלש פעמים are in parenthesis. These words do appear in printed editions of the Talmud but are absent in many manuscripts and quotes from the Rishonim (See Gilyon haShas). Rather, the original statement encourages saying this Mizmor once a day. This is based on reading Pauk 2 as a conditional statement, “[If] I bless you every day, [then] I will [merit the opportunity to] praise Your Name forever and ever [in the world to come].” Later on, the Geonim instituted that it should be said three times a day in order to ensure that it will be said at least once with proper concentration. The custom of reciting this Mizmor every day is at least as old as the fourth century when R. Avina lived. Of course, R. Avina does not mean to say that one can be a רשע and still deserve Olam Haba just by saying this Mizmor. Rather, this hyperbole should be understood as a strong encouragement in the sense that if one reads, understands, internalizes, and acts upon the message of this Mizmor, then he will be deserving of Olam Haba.

Why was this Mizmor chosen? The Gemara gives two reasons, one based on its form and the other based on its content. Its form is an acrostic. *Why would someone write an acrostic? What is so significant about an alphabetic acrostic.* It is easy to memorize. We will see further significance of the acrostic in the next lesson. *What is the main message of the Mizmor? What is so important about מותח את ידך?* This Pasuk summarizes the essence of this Mizmor which is praise to Hashem for sustaining all life.

3. Look up Mizmor 145 in a Tanakh. *What is missing?* Notice that there are three extra Pesukim in the Siddur that are not part of this Mizmor. We add two Pesukim before, Mizmor 84:5 and 144:15, and one Pasuk after, 115:18. *Why do we add these Pesukim?* From 84:5 we learn that one should sit and meditate before praying. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת. מנא הני מילי? אמר רבי יהושע בן לוי: אמר קרא (תהלים פ"ד) אשרי יושבי ביתך. The Pasuk says “It is well with those who sit in your house” and only afterwards “they will ever praise you.” Saying this Pasuk reminds us that we need to be in a relaxed state of mind in order to concentrate on the prayer.

There was once a custom to say many Pesukim that begin with אשרי before Mizmor 145. Most were dropped but 144:15 remained, perhaps because it is in any case adjacent to Mizmor 145. Also, Mizmor 145 is completely universal; it speaks about all beings. 144:15 may have been added as a reminder that Israel is special.

115:18 ends with הללויה and connects this Mizmor with the next few Mizmorim, which begin and end with the word הללויה. Also, the words מעתה ועד עולם echo the last Pasuk of Mizmor 145, לעולם ועד.

Ingredients of "Ashre"

תהלים מזמור פד:ה

עוד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה :

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ

תהלים מזמור קמד:טו

אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁיִּדְוֶה אֶל־לִהְיוֹ :

אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ

תהלים מזמור קמה

וְאֶבְרַכָּה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְאֶהְלֵלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר :
וְגִבּוֹרֶתֶיךָ יִגִּידוּ :
וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה :
וְגִדְלוֹתֶיךָ אֲסַפְּרָנָה :
וְצִדְקֹתֶיךָ יִרְנְנוּ :
אֶרְךָ אֲפִים וְגִדְלֵךְ חֶסֶד :
וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ :
וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכּוּכָה :
וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִדְבְּרוּ :
וְכִבּוֹד הַדָּר מִלְכוּתוֹ :
וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל דּוֹר וָדָר :
וְזֹקֶף לְכָל הַכְּפוּפִים :
וְאֵתָה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ :
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רֶצֶון :
וְחֹסֶד בְּכָל מַעֲשֵׂיךָ :
לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת :
וְאֵת שׁוֹעֲתֵם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם :
וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד :
וְיִבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֶׁם קִדְּשׁוּ לְעוֹלָם וָעֶד :

(א) תִּהְלֶלָה לְדָוִד
אֲרוֹמַמְךָ אֶל־לוֹחֵי הַמֶּלֶךְ
(ב) בְּכָל יוֹם אֶבְרַכְךָ
(ג) גִּדּוֹל יִדּוֹד וּמִהֶלֶל מְאֹד
(ד) דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
(ה) הַדָּר כְּבוֹד הַדָּוִד
(ו) נִעְזָו נִרְאִיתִיךָ יֵאֱמָרוּ
(ז) זֶכֶר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ
(ח) חֲנוּן וְרַחוּם יִדּוֹד
(ט) טוֹב יִדּוֹד לְכָל
(י) יוֹדוּךָ יִדּוֹד כָּל מַעֲשֵׂיךָ
(יא) כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֵאֱמָרוּ
(יב) לְהוֹדִיעַ לִבִּנִי הָאֵדֶם גִּבּוֹרֹתֶיךָ
(יג) מַלְכוּתֶךָ מִלְכוּת כָּל עֲלָמִים
(יד) סוֹמֵךְ יִדּוֹד לְכָל הַנִּפְלִים
(טו) עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
(טז) פֹּתֵחַ אֶת יָדְךָ
(יז) צִדִּיק יִדּוֹד בְּכָל דְּרָכָיו
(יח) קְרוֹב יִדּוֹד לְכָל קִרְאָיו
(יט) רֶצֶון יִרְאִיו יַעֲשֶׂה
(כ) שׁוֹמֵר יִדּוֹד אֶת כָּל אֲהָבָיו
(כא) תִּהְלֶלָה יִדּוֹד וְיִדְבָּר פִּי

תהלים מזמור קטו:יח

מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם הִלְלוּ יְיָ :

וְאֶנְחֲנוּ נִבְרַךְ יְיָ